

Konkurs ekologiczny

Echo nr 151/2007

Luboń Wielki

Kolejnym rezerwatem, który prezentujemy Państwu z rozpoczętego cyku „Rezerwaty w powiecie limanowskim” jest Luboń Wielki położony na południowym stoku góry o tej samej nazwie na wysokości 790-990 m n.p.m. w gminie Mszana Dolna. Jest to drugi co do wieku rezerwat i liczy już 37 lat.

Rezerwat został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego 15 lipca 1970 r. i zajmował pierwotnie powierzchnię 12,64 ha. Rozporządzeniem z 2004 r. Minister Środowiska na wniosek Nadleśnictwa Limanowa powiększył obszar rezerwatu do pow. 35,24 ha.

Rezerwat Luboń Wielki został utworzony w celu zachowania wartości przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych całości osuwiska fliszowego z bogactwem form skalnych o oryginalnych i interesujących kształtach.

Ponadto rezerwat chroni elementy flory i fauny charakterystyczne dla lasów bukowych i bukowo-jodłowych regla dolnego. Jest to rezerwat typu skalnego, ze skałami piaskowcowymi. Na tym terenie występują rośliny chronione, objęte ochroną całkowitą, m. in.: napastrnica zwyczajna i śnieżyczka przebiśnieg, zanokcica północna, narecznica szerokolistna i wietlica samicza.

Teren ten jest w znacznej części pokryty lasem – żyzną buczyną karpacką oraz dolnoreglowym borem jodłowo-świerkowym. Występuje tu też charakterystyczna roślinność ściany osuwiskowej, w której rozwijają się bujnie zbiorowiska mchów, wątrobowców i paproci. W centralnej części obszaru znajduje się duże osuwisko fliszowe o głęboko przebiegającej powierzchni ślizgu, na granicy gruboławicowych piaskowców

formacji magurskiej wieku eoceńskiego. Przez osuwisko biegnie żółty szlak turystyczny, jedyny w Beskidzie Wyspowym o charakterze skalnym. Zwany jest „Percią Borkowskiego”, od nazwiska Stanisława Dunin-Borkowskiego, nauczyciela rabczańskiego, późniejszego budowniczego i kierownika schroniska na Luboniu, który w latach 30-tych XX wieku wytyczył szlak.

W środkowej jego części występuje długa na 180 m krawędź ściany osuwiskowej, opadającej blisko 30 metrowej wysokości urwiskiem. U jej podnóża rozciąga się szeroki około 20-30 m obszar niszy osuwiskowej, zasłanej blokami skalnymi. Osunięte masy skalne, odporne na erozję, utworzyły grzędy i garby o wysokości kilku metrów, nazwane „Dziurawymi Turniami”.

Na Luboniu Wielkim znajduje się również wiele jaskiń i schronisk skalnych. Szczegółowy spis można znaleźć na stronie internetowej Speleoklubu Beskidzkiego www.ssb.strefa.pl.

Zidentyfikowano tu łącznie 4 siedliska przyrodnicze w oparciu o Załącznik I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ponad 90% powierzchni obszaru. To sprawiło, że w ubiegłym roku teren ten został zakwalifikowany do Europejskiej Sieci Natura 2000.

W roku 1997 na wniosek Nadleśnictwa opracowano plan poszerzenia rezerwatu, ze względu na to, że poza nim pozostały inne elementy objętego ochroną osuwiska, tj. pakiety skalne, jezior osuwiskowy wraz z gołoborzami, rozpadliny i szczeliny skalne poniżej gołoborza, wały koluwialne, stoki zasłane blokowiskami skalnymi i w wyniku tego został on powiększony do obecnej powierzchni. Rezerwat ten ma aktualny plan ochrony na lata 1996-2015.

Szczyt Lubonia Wielkiego przez miejscowych zwany Biernatką ma wysokość 1022 m n.m.p. Na szczycie znajduje się rozpoznawalna z daleka wieża antenowa oraz jedyne w Beskidzie Wyspowym schronisko PTTK.

Z inicjatywą budowy schroniska wystąpił jeszcze w latach

dwudziestych oddział rabczański Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Istotną rolę w realizacji tego przedsięwzięcia odegrał ks. Jan Surowik z Rabki, który ofiarował należący do plebanii grunt i zbierał fundusze na budowę wśród właścicieli rabczańskich pensjonatów. Budowla powstała wg projektu S. Borkowskiego późniejszego długoletniego gospodarza schroniska.

Dziś Schronisko oddaje do dyspozycji swoich gości 25 miejsc noclegowych: 10 w głównym budynku oraz 15 w letniej baczówce. Opis szlaków, map i potrzebnych informacji znajduje się na stronie www.lubon.pttk.pl.

Proponujemy Państwu odwiedzenie tych stron, zostawiając samochód w Rabce Zarytem. Na szczyt Lubonia Wielkiego można wejść (1,20h) szlakiem żółtym (Perć Borkowskiego), prowadzącym przez rezerwat przyrody. W schronisku możemy odpocząć i zaopatrzyć się w pamiątkowe figurki drewniane wykonane przez miejscowego rzeźbiarza.

Powrót możemy zaplanować szlakiem niebieskim. Przez większość czasu naszej wędrowki, przy dobrej widoczności towarzyszyć nam będzie panorama Tatr w tle. Zaproponowana pętla tworzy jeden z najpiękniejszych szlaków w Beskidzie Wyspowym.

Powiatowe Centrum Ekologiczne działające w Starostwie Powiatowym w Limanowej zachęca do wędrowki w tak piękne i jedyne miejsce w naszym powiecie.

[Więcej...](#)

Tekst: Piotr Ociepka

Fotografie: Dariusz Ociepka, Piotr Ociepka